

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

17. listopada 2017.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Uredba (EU) br. 1215/2012 – Članak 7. točka 2. – Posebna nadležnost u stvarima povezanim s deliktima ili kvazideliktima – Povreda prava pravne osobe počinjena objavom na internetu navodno netočnih podataka koji se odnose na nju i neuklanjanjem komentara koji se odnose na nju – Mjesto nastanka štete – Središte interesa te osobe”

U predmetu C-194/16,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Riigikohus (Vrhovni sud, Estonija), odlukom od 23. ožujka 2016., koju je Sud zaprimio 7. travnja 2016., u postupku

Bolagsupplysningen OÜ,

Ingrid Ilsjan

protiv

Svensk Handel AB,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik, A. Tizzano, potpredsjednik, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, J. L. da Cruz Vilaça, A. Rosas i J. Malenovský, predsjednici vijeća, E. Juhász, A. Borg Barthet, J.-C. Bonichot, M. Safjan (izvjestitelj), K. Jürimäe i C. Lycourgos, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Bobek,

tajnik: I. Illéssy, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 20. ožujka 2017.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Bolagsupplysningen OÜ i I. Ilsjan, K. Turk, i K. Tomson, *vandeadvokaadid*, te A. Prants i M. Pild, *advokaadid*,
- za estonsku vladu, K. Kraavi-Käerdi i N. Grünberg, u svojstvu agenata,
- za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes, M. Figueiredo i S. Duarte Afonso, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: estonski

– za vladu Ujedinjene Kraljevine, J. Kraehling i C. Crane, u svojstvu agenata, uz asistenciju J. Holmesa, *barrister*,

– za Europsku komisiju, M. Wilderspin, M. Heller i E. Randvere, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 13. srpnja 2017.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 7. točke 2. Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća (EU) br. 1215/2012 od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2012., L 351, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 289.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Bolagsupplysningena OÜ i Ingrid Ilsjan, s jedne strane, i društva Svensk Handel AB, s druge strane, u vezi sa zahtjevom za ispravljanje navodno netočnih podataka objavljenih na internetskoj stranici potonjeg i uklanjanje komentara koji se odnose na njih s foruma koji se nalazi na toj internetskoj stranici te naknadu navodno pretrpljene štete.

Pravni okvir

- 3 U uvodnim izjavama 15. i 16. Uredbe br. 1215/2012 navedeno je:

„(15) Pravila o nadležnosti trebala bi biti što je moguće više predvidiva i zasnovana na načelu da se nadležnost općenito temelji na domicilu tuženika. Nadležnost bi uvijek trebala postojati na temelju toga, osim u nekim točno određenim slučajevima u kojima glavni predmet spora ili autonomija stranaka jamče drukčije povezane čimbenike. Samostalno se mora utvrditi domicil pravne osobe, kako bi se zajednička pravila učinila transparentnijima i izbjegli sukobi nadležnosti.

(16) Pored domicila tuženika, trebale bi postojati alternativne osnove nadležnosti temeljene na uskoj povezanosti [bliskoj vezi] između suda i tužbe ili zbog olakšavanja pravilnog sudovanja [dobrog sudovanja]. Postojanje uske povezanosti [bliske veze] trebalo bi osigurati pravnu sigurnost i spriječiti mogućnost da tuženik bude tužen pred sudom države članice u vezi kojeg mu nije bilo moguće [koji nije mogao] razumno predvidjeti. Važno je, posebno u slučajevima u vezi izvanugovornih obveza koje nastaju iz povrede privatnosti [prava na poštivanje privatnog života] i osobnih prava [prava osobnosti], uključujući klevetu.”

- 4 Pravila o nadležnosti nalaze se u poglavlju II. navedene uredbe.

- 5 Članak 4. Uredbe br. 1215/2012, koji se nalazi u odjeljku 1. njezina poglavlja II., pod nazivom „Opće odredbe”, u stavku 1. propisuje:

„Podložno ovoj Uredbi, osobe s domicilom u državi članici, bez obzira na njihovo državljanstvo, tuže se pred sudovima te države članice.”

- 6 Člankom 5. stavkom 1. te uredbe, koji se nalazi u istom odjeljku 1., određeno je:

„Osobe koje imaju domicil u državi članici mogu biti tužene pred sudovima druge države članice, samo na temelju pravila iz odjeljaka 2. do 7. ovog poglavlja.”

- 7 Članak 7. točka 2. navedene uredbe, sadržan u odjeljku 2. njezina poglavlja II., naslovljenom „Posebna nadležnost”, određuje:

„Osoba s domicilom u državi članici može biti tužena u drugoj državi članici:

[...]

2. u stvarima povezanim s deliktima ili kvazideliktima pred sudom mjesta u kojem je nastala ili može nastati štetna radnja”.
- 8 Tekst članka 7. točke 2. Uredbe br. 1215/2012 istovjetan je onomu članka 5. točke 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2001., L 12, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30.), koja je stavljena izvan snage Uredbom br. 1215/2012, i odgovara članku 5. točki 3. Konvencije o sudskoj nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima od 27. rujna 1968.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 9 Bolagsupplysningen, društvo osnovano u skladu s estonskim pravom, i I. Ilsjan, zaposlenica u tom društvu, podnijeli su 29. rujna 2015. tužbu protiv Svenska Handela, društva osnovanog u skladu sa švedskim pravom, koje udružuje poduzetnike u sektoru za trgovinu, Harju Maakohusu (Prvostupanjski sud u Harjuu, Estonija). Tužitelji u glavnom postupku od tog su suda zatražili da naloži Svenska Handelu ispravljanje netočnih podataka objavljenih na njegovoj internetskoj stranici u odnosu na Bolagsupplysningen i uklanjanje komentara koji se ondje nalaze, naloži plaćanje Bolagsupplysningenu iznosa od 56 634,99 eura po osnovi naknade pretrpljene štete te plaćanje I. Ilsjan pravične naknade neimovinske štete prema ocjeni suda.
- 10 Prema navodima u tužbi, Svensk Handel na svojoj je internetskoj stranici uvrstio Bolagsupplysningen na takozvanu „crnu” listu, navodeći da je to društvo uključeno u prijevare i obmane. Na forumu navedene internetske stranice nalazi se oko 1000 komentara, među kojima i izravni pozivi na nasilje protiv Bolagsupplysningena i njegovih zaposlenika, među kojima je I. Ilsjan. Svensk Handel odbio je ukloniti to uvrštenje i te komentare, što onemogućava Bolagsupplysningenu gospodarsku djelatnost u Švedskoj, tako da to društvo svakodnevno trpi imovinsku štetu.
- 11 U svojem rješenju od 1. listopada 2015. Harju Maakohus (Prvostupanjski sud u Harjuu) utvrdio je da tužba nije dopuštena. Prema mišljenju tog suda, nije moguće primijeniti članak 7. točku 2. Uredbe br. 1215/2012, s obzirom na to da iz tužbe ne proizlazi da je šteta nastala u Estoniji. Sporni podaci i komentari objavljeni su na švedskom jeziku te ih, ako nisu prevedeni, ne razumiju osobe koje žive u Estoniji. Razumijevanje predmetnih podataka ovisi o jezičnom kontekstu. Nastanak štete u Estoniji nije dokazan, a navođenje prihoda u švedskim krunama ostavlja dojam da je ta šteta prouzročena u Švedskoj. Činjenica da je sporna internetska stranica dostupna u Estoniji ne može automatski opravdati obvezu da o građanskom predmetu odlučuje estonski sud.
- 12 Tužitelji u glavnom postupku podijeli su žalbu protiv rješenja Harja Maakohusa (Prvostupanjski sud u Harjuu).
- 13 Rješenjem od 9. studenoga 2015. Tallinna Ringkonnakohus (Žalbeni sud u Tallinnu, Estonija) odbio je tu žalbu te je potvrdio rješenje Harja Maakohusa (Prvostupanjski sud u Harjuu).
- 14 Tužitelji u glavnom postupku zatražili su od suda koji je uputio zahtjev da ukine rješenje Tallinna Ringkonnakohusa (Žalbeni sud u Tallinnu) i da odluči o tužbi, a tim se zahtjevima Svensk Handel usprotivio.

- 15 Sud koji je uputio zahtjev razdvojio je Bolagsupplysningenove zahtjeve od onih I. Ilsjan, smatrajući da je u odnosu na potonju pravno sredstvo protiv rješenja Tallinna Ringkonnakohusa (Žalbeni sud u Tallinnu) osnovano te da rješenje tog suda kao i ono Harju Maakohusa (Prvostupanjski sud u Harjuu) treba ukinuti i vratiti predmet tom sudu kako bi donio odluku o dopuštenosti zahtjeva I. Ilsjan.
- 16 U odnosu na tužbu koju je podnio Bolagsupplysningen, sud koji je uputio zahtjev smatra da su za nju nadležni estonski sudovi, barem kada je riječ o zahtjevu za naknadu štete koja je nastala u Estoniji.
- 17 Međutim, sud koji je uputio zahtjev dodaje da – za razliku od prava intelektualnog i industrijskog vlasništva, čija je zaštita ograničena na područje države članice u kojoj je to pravo registrirano – prava za koja se tvrdi da su povrijeđena u ovom slučaju, s obzirom na svoju narav, nisu prava koja se mogu zaštititi samo na području određenih država članica (vidjeti u tom smislu presudu od 3. listopada 2013., Pinckney, C-170/12, EU:C:2013:635, t. 35. do 37.). Bolagsupplysningen je svoju odluku u bitnome utemeljio na činjenici da je objava netočnih podataka naštetila njegovu ugledu i časti. U tom je pogledu Sud već presudio da je povreda ugleda i časti pravne osobe počinjena klevetničkom objavom nastala u mjestima u kojima je sadržaj objavljen i u kojima oštećena stranka tvrdi da je pretrpjela povredu ugleda (presuda od 7. ožujka 1995., Shevill i dr., C-68/93, EU:C:1995:61, t. 29. i 30.).
- 18 Međutim, sud koji je uputio zahtjev smatra da nije moguće jasno utvrditi može li se Bolagsupplysningen na temelju načela navedenih u prethodnoj točki također obratiti estonskom sudu kako bi zatražio ispravljanje netočnih podataka i uklanjanje komentara.
- 19 Također, nije moguće utvrditi može li se Bolagsupplysningen obratiti estonskim sudovima kako bi zatražio naknadu cjelokupne štete za koju tvrdi da ju je pretrpio. Sud koji je uputio zahtjev podsjeća na načelo prema kojem osoba koja smatra da je oštećena navodnom povredom svojih prava objavom sadržaja na internetskoj stranici može podnijeti tužbu radi naknade cjelokupne prouzročene štete sudovima države članice u kojoj se nalazi poslovna jedinica osobe koja je objavila taj sadržaj ili sudovima države članice u kojoj se nalazi središte njezinih interesa (presuda od 25. listopada 2011., eDate Advertising i dr., C-509/09 i C-161/10, EU:C:2011:685, t. 52.) i dodaje da je to načelo uspostavljeno posebno u kontekstu povreda pravâ osobnosti fizičke osobe. Zbog tog razloga ne proizlazi da se navedeno načelo primjenjuje i na pravne osobe.
- 20 Naposljetku, sud koji je uputio zahtjev pita može li se na temelju sjedišta i/ili mjesta poslovanja pravne osobe pretpostaviti da se ondje nalazi i središte interesa te pravne osobe. Neovisno o tome treba li odluku utemeljiti na takvoj pretpostavci, treba postaviti pitanje na temelju kojih okolnosti i kojih kriterija sud treba utvrditi gdje se nalazi središte interesa pravne osobe.
- 21 U tim je okolnostima Riigikohus (Vrhovni sud, Estonija) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li članak 7. točku 2. [Uredbe br. 1215/2012] tumačiti na način da osoba koja tvrdi da su joj objavljivanjem netočnih podataka koji se na nju odnose na internetu i neuklanjanjem komentara u odnosu na nju povrijeđena prava može pokrenuti postupak radi ispravka netočnih podataka i uklanjanja komentara kojima se povređuju njezina prava pred sudovima svake države članice na čijem su području podaci objavljeni na internetu dostupni ili su bili dostupni, kad je riječ o šteti pretrpljenoj u toj državi članici?
2. Treba li članak 7. točku 2. [Uredbe br. 1215/2012] tumačiti na način da pravna osoba koja tvrdi da su joj objavljivanjem netočnih podataka na internetu i neuklanjanjem komentara koji se odnose na nju povrijeđena prava može, u odnosu na cjelokupnu štetu koju je pretrpjela, podnijeti svoje zahtjeve za ispravljanje podataka, određivanje obveze uklanjanje komentara i naknadu imovinske štete pretrpljene zbog objavljivanja netočnih podataka na internetu sudovima države članice u kojoj se nalazi središte njezinih interesa?

3. Ako je odgovor na drugo pitanje potvrđan, treba li članak 7. točku 2. [Uredbe br. 1215/2012] tumačiti na način:
- da se može pretpostaviti da se središte interesa pravne osobe i, prema tome, mjesto u kojemu je nastala šteta koju je ona pretrpjela nalazi u državi članici u kojoj pravna osoba ima sjedište; ili
 - da prilikom određivanja središta interesa pravne osobe, a time i, stoga, mjesta nastanka štete koju je ona pretrpjela, treba voditi računa o svim okolnostima, kao što su sjedište i mjesto poslovanja pravne osobe, sjedište njezinih klijenata te način na koji su se odvijale poslovne aktivnosti?”

O prethodnim pitanjima

Drugo i treće pitanje

- 22 Svojim drugim i trećim pitanjem, koja valja razmotriti zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 7. točku 2. Uredbe br. 1215/2012 tumačiti na način da pravna osoba koja tvrdi da su joj objavom na internetu netočnih podataka koji se odnose na nju i neuklanjanjem komentara u odnosu na nju povrijeđena prava osobnosti može pred sudovima države članice u kojoj se nalazi središte njezinih interesa pokrenuti postupak u kojem traži ispravljanje tih podataka, uklanjanje tih komentara i naknadu cjelokupne pretrpljene štete i, u slučaju potvrđnog odgovora, koje kriterije i okolnosti treba uzeti u obzir za utvrđivanje navedenog središta interesa.
- 23 Kako bi se odgovorilo na ta pitanja, valja podsjetiti da se u navedenom članku 7. točki 2. predviđa da u stvarima povezanim s deliktima ili kvazideliktima osoba s domicilom u državi članici može biti tužena u drugoj državi članici pred sudom mjesta u kojem je nastala ili može nastati štetna radnja.
- 24 U tom pogledu valja pojasniti da se tumačenje Suda koje se odnosi na članak 5. stavak 3. Uredbe br. 44/2001 također primjenjuje na istovjetnu odredbu članka 7. točke 2. Uredbe br. 1215/2012 (vidjeti analogijom presudu od 15. lipnja 2017., Kareda, C-249/16, EU:C:2017:472, t. 27.).
- 25 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, pravilo o posebnoj nadležnosti u stvarima povezanim s deliktima ili kvazideliktima treba tumačiti na autonoman način, temeljeći se na strukturi i ciljevima uredbe čiji je sastavni dio (vidjeti u tom smislu presudu od 25. listopada 2011., eDate Advertising i dr., C-509/09 i C-161/10, EU:C:2011:685, t. 38.).
- 26 To pravilo o posebnoj nadležnosti temelji se na postojanju posebno bliske veze između spora i sudova mjesta u kojem je nastala ili je mogla nastati štetna radnja, koja opravdava dodjeljivanje nadležnosti tim sudovima radi dobrog sudovanja i postupovne ekonomije (vidjeti osobito presude od 25. listopada 2011., eDate Advertising i dr., C-509/09 i C-161/10, EU:C:2011:685, t. 40. i od 22. siječnja 2015., Hejduk, C-441/13, EU:C:2015:28, t. 19. i navedenu sudsku praksu).
- 27 Naime, u stvarima koje se odnose na delikte ili kvazidelikte najprimjerenije je da odlučuje sud mjesta u kojem je nastala ili je mogla nastati štetna radnja, među ostalim, zbog blizine spora i radi lakšeg izvođenja dokaza (presude od 16. svibnja 2013., Melzer, C-228/11, EU:C:2013:305, t. 27. i od 21. svibnja 2015., CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, t. 40.).
- 28 Prilikom tumačenja članka 7. točke 2. Uredbe br. 1215/2012 valja voditi računa i o njezinoj uvodnoj izjavi 16., prema kojoj bi postojanje uske povezanosti između suda i tužbe trebalo osigurati pravnu sigurnost i spriječiti mogućnost da tuženik bude tužen pred sudom države članice koji nije mogao razumno predvidjeti, s obzirom na to da je taj aspekt posebno važan u slučajevima u vezi s izvanugovornim obvezama koje nastaju iz povrede privatnosti i prava osobnosti, uključujući klevetu.

- 29 S obzirom na to pojašnjenje, valja podsjetiti da se, sukladno stalnoj sudskoj praksi Suda, izraz „mjest[o] u kojem je nastala ili može nastati štetna radnja” odnosi kako na mjesto uzročnog događaja tako i na mjesto gdje je nastala šteta, s obzirom na to da svako od njih može, ovisno o okolnostima, biti posebno korisno u pogledu dokaza i postupovne ekonomije (presuda od 25. listopada 2011., eDate Advertising i dr., C-509/09 i C-161/10, EU:C:2011:685, t. 41. i navedena sudska praksa).
- 30 Glavni postupak ne odnosi se na mogućnost pokretanja postupka pred estonskim sudovima prema mjestu uzročnog događaja. Naime, nije sporno da se to mjesto ne nalazi unutar nadležnosti suda pred kojim su Bolagsupplysningen i I. Ilsjan pokrenuli postupak. Međutim, postavlja se pitanje jesu li ti sudovi nadležni prema mjestu gdje je nastala navodna šteta.
- 31 U tom je pogledu Sud smatrao da, u odnosu na tužbe kojima se traži naknada neimovinske štete navodno prouzročene klevetničkim člankom objavljenim u pisanom mediju, oštećena stranka može pokrenuti postupak radi naknade štete protiv izdavača pred sudovima svake države u kojoj je članak objavljen i u kojoj je ugled oštećene stranke navodno bio povrijeđen, koji su nadležni za donošenje odluke samo kad je riječ o šteti prouzročenoj u državi članici suda pred kojim se vodi postupak (presuda od 7. ožujka 1995., Shevill i dr., C-68/93, EU:C:1995:61, t. 33).
- 32 U posebnom kontekstu interneta Sud je, međutim, u predmetu koji se odnosio na fizičku osobu presudio da, u slučaju navodne povrede pravâ osobnosti počinjene objavom sadržaja na internetskoj stranici, osoba koja se smatra oštećenom mora imati pravo pokrenuti postupak radi naknade cjelokupne prouzročene štete pred sudovima države članice u kojoj se nalazi središte njezinih interesa (presuda od 25. listopada 2011., eDate Advertising i dr., C-509/09 i C-161/10, EU:C:2011:685, t. 52.).
- 33 Naime, u odnosu na takav sadržaj navodna povreda općenito se najviše osjeća u središtu interesa odnosne osobe, imajući u vidu ugled koji ona uživa u tom mjestu. Stoga kriterij „središta interesa oštećene stranke” odražava mjesto u kojem je nastala najznačajnija šteta prouzročena sadržajem objavljenim na internetu u smislu članka 7. točke 2. Uredbe br. 1215/2012.
- 34 Slijedom toga, najprimjereneje je da utjecaj takvog sadržaja na prava osobe o kojoj je riječ ocjenjuju sudovi države članice u kojoj se nalazi središte interesa te osobe (vidjeti u tom smislu presudu od 25. listopada 2011., eDate Advertising i dr., C-509/09 i C-161/10, EU:C:2011:685, t. 48.).
- 35 Nadalje, kriterij središta interesa u skladu je s ciljem predvidljivosti pravila o nadležnosti, s obzirom na to da istodobno omogućuje podnositelju zahtjeva da jednostavno utvrdi sud pred kojim može pokrenuti postupak i tuženiku da razumno predvidi sud pred kojim može biti tužen (presuda od 25. listopada 2011., eDate Advertising i dr., C-509/09 i C-161/10, EU:C:2011:685, t. 50.).
- 36 Imajući u vidu okolnosti glavnog postupka i dvojbe koje su istaknute u određenim pisanim i usmenim očitovanjima, valja pojasniti, s jedne strane, da prethodni navodi vrijede neovisno o tome je li riječ o imovinskoj ili neimovinskoj šteti.
- 37 Naime, iako ona može, s obzirom na primjenjivo pravo, utjecati na popravljivost navodne štete, imovinska ili neimovinska narav štete ne utječe na utvrđenje središta interesa, kao mjesta u kojem sud može najbolje ocijeniti stvaran utjecaj objave na internetu i njegovu štetnu ili neštetnu narav.
- 38 S druge strane, s obzirom na to da se pravo osobe koja se smatra oštećenom da pokrene postupak pred sudovima države članice u kojoj se nalazi središte njezinih interesa za cjelokupnu navodnu štetu opravdava interesom dobrog sudovanja, a ne potrebom posebne zaštite podnositelja zahtjeva, nije odlučujuće ni je li potonji fizička ili pravna osoba.
- 39 U tom pogledu Sud je pojasnio da se pravilom o posebnoj nadležnosti u stvarima povezanim s deliktima ili kvazideliktima ne želi postići isti cilj kao i pravilima o nadležnosti sadržanim u odjeljcima 3. do 5. poglavlja II. Uredbe br. 1215/2012, kojima se slabijoj strani nastoji pružiti povećana zaštita

(vidjeti u tom smislu presudu od 25. listopada 2012., *Folien Fischer i Fofitec*, C-133/11, EU:C:2012:664, t. 46.). S druge strane, cilj je kriterija središta interesa utvrditi mjesto u kojem je nastala šteta prouzročena sadržajem na internetu i stoga državu članicu čiji su sudovi u najboljem položaju da donesu odluku o sporu.

- 40 U odnosu na utvrđenje navedenog središta Sud je naveo da za fizičku osobu ono općenito odgovara državi članici u kojoj ima uobičajeno boravište. Međutim, takva osoba može imati središte svojih interesa i u državi članici u kojoj uobičajeno ne boravi, ako se na temelju drugih pokazatelja, kao što je obavljanje profesionalne djelatnosti, može utvrditi posebno bliska veza s tom državom (presuda od 25. listopada 2011., *eDate Advertising i dr.*, C-509/09 i C-161/10, EU:C:2011:685, t. 49.).
- 41 Kad je riječ o pravnoj osobi koja obavlja gospodarsku djelatnost, kao što je to tužitelj u glavnom postupku, njezino središte interesa treba odražavati mjesto u kojem su temelji njezina poslovnog ugleda najčvršći te ga stoga treba utvrditi s obzirom na mjesto u kojem obavlja glavni dio svoje gospodarske djelatnosti. Iako se središte interesa pravne osobe može poklapati s mjestom njezina statutarnog sjedišta – kada u državi članici u kojoj se to sjedište nalazi u potpunosti ili u bitnom dijelu obavlja svoju djelatnost i kada je, slijedom toga, ugled koji ondje uživa veći nego u svakoj drugoj državi članici – utvrđenje navedenog sjedišta ipak nije samo po sebi odlučujući kriterij u okviru takve analize.
- 42 Stoga, kada, kao u glavnom postupku, odnosna pravna osoba obavlja veći dio svoje djelatnosti u državi članici različitoj od one u kojoj se nalazi njezino statutarno sjedište, valja pretpostaviti da je poslovni ugled te pravne osobe koji može biti povrijeđen spornom objavom veći u toj državi članici nego u bilo kojoj drugoj i da bi se, slijedom toga, eventualna povreda tog ugleda ondje najviše osjetila. Slijedom navedenog, najprimjerenije je da postojanje i eventualni doseg te navodne povrede ocjenjuju sudovi te države članice, to više što je u ovom slučaju povreda prouzročena objavom navodno netočnih ili klevetničkih podataka i komentara na poslovnoj stranici kojom se upravlja u državi članici u kojoj pravna osoba o kojoj je riječ obavlja najveći dio svoje djelatnosti, a koji su, imajući u vidu jezik na kojem su sastavljeni, uglavnom namijenjeni da ih razumiju osobe koje borave u toj državi članici.
- 43 Valja pojasniti i to da – ako iz elemenata koje sud mora ocijeniti u fazi ispitivanja svoje nadležnosti ne proizlazi da pravna osoba o kojoj je riječ većinu svoje gospodarske djelatnosti obavlja u jednoj državi članici, pa se ne može utvrditi središte interesa pravne osobe koja tvrdi da je oštećena zbog povrede svojih prava osobnosti – ta osoba ne može se koristiti pravom iz članka 7. točke 2. Uredbe br. 1215/2012 koje se sastoji u tome da navodnog počinitelja te povrede može tužiti za naknadu cjelokupne štete pred sudom mjesta u kojem je šteta nastala.
- 44 Stoga na drugo i treće pitanje valja odgovoriti tako da članak 7. točku 2. Uredbe br. 1215/2012 treba tumačiti na način da pravna osoba koja tvrdi da su joj prava osobnosti povrijeđena objavljivanjem na internetu netočnih podataka koji se odnose na nju i neuklanjanjem komentara u odnosu na nju može pokrenuti postupak radi ispravljanja tih podataka, uklanjanja tih komentara i naknade cjelokupne pretrpljene štete pred sudovima države članice u kojoj se nalazi središte njezinih interesa.

Kada odnosna pravna osoba obavlja veći dio svoje djelatnosti u državi članici različitoj od one u kojoj ima svoje statutarno sjedište, ta osoba može tužiti navodnog počinitelja povrede pred sudom mjesta u kojem je šteta nastala, u toj drugoj državi članici.

Prvo pitanje

- 45 Sud koji je uputio zahtjev prvim pitanjem u biti pita treba li članak 7. točku 2. Uredbe br. 1215/2012 tumačiti na način da osoba koja tvrdi da su joj objavljivanjem na internetu netočnih podataka koji se odnose na nju i neuklanjanjem komentara u odnosu na nju povrijeđena prava osobnosti može pokrenuti postupak radi ispravka tih podataka i uklanjanja tih komentara pred sudovima svake države članice na čijem su području podaci objavljeni na internetu dostupni ili su bili dostupni.
- 46 Na to pitanje valja odgovoriti niječno.
- 47 Točno je da je u točkama 51. i 52. presude od 25. listopada 2011., eDate Advertising i dr. (C-509/09 i C-161/10, EU:C:2011:685) Sud presudio da osoba koja se smatra oštećenom može, umjesto tužbe radi naknade cjelokupne prouzročene štete, također podnijeti tužbu sudovima svake države članice na čijem je području dostupan sadržaj objavljen na internetu ili je to bio koji su nadležni za donošenje odluke samo u pogledu štete prouzročene na području države članice suda pred kojim se vodi postupak.
- 48 Međutim, s obzirom na sveprisutnu narav podataka i sadržaja objavljenih na nekoj internetskoj stranici te činjenicu da je doseg njihove objave načelno neograničen (vidjeti u tom smislu presudu od 25. listopada 2011., eDate Advertising i dr., C-509/09 i C-161/10, EU:C:2011:685, t. 46.), zahtjev za ispravljanje prvih i uklanjanje drugih nije razdvojiv te se, slijedom toga, može podnijeti samo sudu nadležnom za odlučivanje o cjelokupnom zahtjevu za naknadu štete, u skladu sa sudskom praksom koja proizlazi iz presuda od 7. ožujka 1995., Shevill i dr., C-68/93, EU:C:1995:61, t. 25., 26. i 32.) i od 25. listopada 2011., eDate Advertising i dr., C-509/09 i C-161/10, EU:C:2011:685, t. 42. i 48.), a ne i sudu koji za to nije nadležan.
- 49 S obzirom na prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 7. točku 2. Uredbe br. 1215/2012 treba tumačiti na način da osoba koja tvrdi da su joj objavljivanjem na internetu netočnih podataka koji se odnose na nju i neuklanjanjem komentara u odnosu na nju povrijeđena prava osobnosti ne može pokrenuti postupak radi ispravka tih podataka i uklanjanja tih komentara pred sudovima svake države članice na čijem su području podaci objavljeni na internetu dostupni ili su bili dostupni.

Troškovi

- 50 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

1. Članak 7. točku 2. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima treba tumačiti na način da pravna osoba koja tvrdi da su joj prava osobnosti povrijeđena objavljivanjem na internetu netočnih podataka koji se odnose na nju i neuklanjanjem komentara u odnosu na nju može pokrenuti postupak radi ispravljanja tih podataka, uklanjanja tih komentara i naknade cjelokupne pretrpljene štete pred sudovima države članice u kojoj se nalazi središte njezinih interesa.

Kada odnosna pravna osoba obavlja veći dio svoje djelatnosti u državi članici različitoj od one u kojoj ima svoje statutarno sjedište, ta osoba može tužiti navodnog počinitelja povrede pred sudom mjesta u kojem je šteta nastala, u toj drugoj državi članici.

2. Članak 7. točku 2. Uredbe br. 1215/2012 treba tumačiti na način da osoba koja tvrdi da su joj objavljivanjem na internetu netočnih podataka koji se odnose na nju i neuklanjanjem komentara u odnosu na nju povrijeđena prava osobnosti ne može pokrenuti postupak radi ispravka tih podataka i uklanjanja tih komentara pred sudovima svake države članice na čijem su području podaci objavljeni na internetu dostupni ili su bili dostupni.

Potpisi